

Příloha 2: Skládankové učení – text

Název materiálu: Systematická práce s kritérii při tvorbě literárního textu

Autor: Mgr. Barbora Uhlířová

MISTR JAN HUS – SKLÁDÁNKOVÉ UČENÍ

- **Mládí a počátky veřejného působení 1371–1402**

Jan Hus se narodil kolem roku 1371 v Husinci u Prachatic. O jeho dětství nevíme nic jistého, jen že chodil do školy v Prachaticích a pak odešel studovat na Karlovu univerzitu do Prahy. Motivem pro jeho studia bylo, aby se měl dobře a byl uznávaným člověkem: „Proto já vyznávám svou zlou žádost, že když jsem byl žákem, tehdy jsem myslel na to, abych se brzy stal knězem a tak abych získal dobré bydlo a roucho a byl jsem lidem vzácný.“

Během studií se Hus nevyznačoval zvláštním charakterem ani studijním nadáním, byl to běžný mladý člověk. Tak jako ostatní studenti chodil do hospody, kde rád hrál šachy a pil pivo. O tom později píše s lítostí svému žáku Martinovi z Volyně: „Víš, že jsem – bohužel – dříve, než jsem se stal knězem, často a rád hrával šachy, mařil čas a leckdy jiné i sebe onou hrou neblaze podnítil k hněvu.“ Během studií se Hus rozhodl poznávat pravdu, ať už bude jakákoli a její následování bude stát cokoliv. „Neboť od první doby mých studií učinil jsem si pravidlem, že kdykoliv poznám v některé věci zdravější mínění, od prvního mínění rád a pokorně ustoupím.“

- **Betlémská kaple 1402–1412**

Roku 1402 začal Hus kázat v Betlémské kapli. Tato kaple byla postavená výhradně pro kázání Božího slova v českém jazyce. Tehdy bylo běžné, že se kázalo latinsky či německy, takže prostí Češi takovým kázáním nerozuměli. Hus se brzy stal velice oblíbeným kazatelem, na jeho kázání chodilo na tři tisíce lidí, což byla asi desetina obyvatel Prahy. V krátkém čase se Hus stal známým po celém českém království.

Co bylo obsahem Husových kázání? Proč byl tak oblíbený? Jeho cílem bylo odvrátit lidi od hříchu a přivést je k věčnému spasení skrze víru v Ježíše Krista. Lidé Husa milovali, protože nikoho neodsuzoval, ale všem dával naději. Vracel lidem jejich důstojnost. Tehdy byla společnost rozdělená na trojí lid – šlechtu, duchovenstvo a prostý lid. Hus tyto hranice bořil, protože říkal, že obyčejný řemeslník žijící podle Božího zákona je lepší než hříšný kněz či kníže. Říkal, že každý člověk je velice vzácný, byl stvořen k Božímu obrazu, a tudíž na sobě nosí Boží nádheru, důstojnost: „Važ si důstojnosti své duše a uchovávej ji v čistotě.“

Hus kázal, že každá vrchnost duchovní i světská, která hřeší, ztrácí před Bohem svou moc a poddaní nejsou vázáni jí poslouchat, ale právě naopak jako křesťané mají povinnost jí odporovat. Žádal, aby se církev vzdala světského majetku a světského panování a vrátila se ke svému duchovnímu poslání.

- **Odpustkové bouře 1412**

Hus proti prodeji odpustků vystupuje ve svých kázáních a dokládá z Písma, že jedině Boží milostí mohou být odpuštěny hříchy na základě upřímného pokání, ne za peníze. Pokud by bylo možné získat odpuštění hříchů a věčný život za peníze, pak by byla Kristova oběť zbytečná a Bůh by tím učinil rozdíl mezi lidmi, protože by se pak bohatí dostali do nebe a chudí nikoli.

Ve třech kostelích povstali při vyhlásování prodeje odpustků tři mladíci – Martin, Stašek a Jan – a vyjádřili, že hříchy může odpustit jen Bůh. Načež byli zajati a uvězněni. Hrozilo, že budou popraveni. Když se před radnicí shromáždil velký zástup lidí, konšelé ustoupili Husovu požadavku a slíbili, že mladíky propustí. Hus vyšel ven, promluvil k lidu, že se může rozejít. Jakmile se však lid rozešel, konšelé nařídili mladíky popravít.

V tento čas však mnozí couvli a opustili pravdu. Král se také obrátil proti Husovi, protože sledoval své zájmy a ze zisků z odpustků měl svůj podíl pro královskou pokladnu. Také se mu nelíbily nepokoje v ulicích, protože po Evropě se začalo šířit, že Češi jsou kacíři, a to ohrožovalo jeho královskou pozici. Hus měl zakázáno kázat nejen v Betlémské kapli, ale i v celé Praze.

- **Kostnice**

Hus na základě Bible trval na tom, že hlavou církve je, a tedy řídit ji může jedině Ježíš Kristus a že i papež je jen člověk.

Protože situace nebyla udržitelná, svolal císař Zikmund koncil do Kostnice, který měl ukončit proces s Janem Husem a kacířstvím v Českém království. Hus byl předvolán na koncil, aby se zodpovídal ze svého učení. Rozhodl se, že se osobně dostaví na sněm, ačkoliv věděl, že je obviněn z kacířství a za to je téměř jisté odsouzení a upálení. Císař Zikmund vydal Husovi ochranný průvodní list (glejt), který mu zaručoval bezpečnou cestu do Kostnice. Hus měl za to, že se list týká ochrany i pro zpáteční cestu a v případě, že bude koncilem odsouzen, bude se moci vrátit do Prahy, kde bude vykonán rozsudek.

3. listopadu 1414 dorazil Hus do Kostnice. Hus byl vsazen do tmavého studeného žaláře, kde hned pod zdí tekla stoka s výkaly a tam v zápachu, zimě a vlhku byl v okovech od 6. 12. 1414 do 24. 3. 1415. V ten čas dostával jen kousek chleba denně a někdy na něj i několik dní zapomněli. Doléhaly na něj vážné nemoci, vysoká horečka, zácpa, bolesti zubů, ledvinové kameny, takže už pochybovali o jeho životě, proto mu papež poslal své lékaře a pak ho přesunuli na jiné místo.

Byl ustanoven soudní tribunál, který měl jednat ve věci Husovy pře. Zcela zásadní bod obžaloby spočíval v obvinění Husa, že učí neposlušnosti vůči církvi, vůči autoritám.

Na konci výslechu byl Hus již velmi unavený, protože prožil celou noc v trýznivých bolestech zubů a hlavy, a nyní stál vyčerpaný, bledý před svými soudci a horečka jím opět začínala trást. Svoje učení ale neodvolal a byl odsouzen k smrti.

- **Upálení na hranici**

„Předkládáme ti cestu života, nebo smrti – vyvol si! Buď odvoláš své učení, nebo budeš vydán ohni.“ Toto zaznělo s ozvěnou v kostnickém chrámu, když vyvedli Husa, aby ho odsvětli a vydali světské moci k upálení 6. července 1415. Na hlavu mu nasadili papírovou čepici, kde se ďáblové rvou o jeho duši, a vyhlásili nad ním: „Vydáváme tvou duši ďáblu!“

Hus se nedal zastrašit touto kletbou a hlasitě zvolal: „A já ji odevzdávám nejmilostivějšímu Pánu Ježíši Kristu.“ Před popravou zazpíval chvalo zpěv, a když mu dali poslední možnost vše odvolat a zachránit si život, řekl: „A pro tu pravdu evangelia, kterou jsem celý život hlásal, chci dnes vesele zemřít.“ V tu chvíli tleskl maršálek rukama a popravčí zapálil hranici. Netrvalo dlouho a Hus zemřel.

